

AL. MIRODAN

Regia e mobilă

Ideea de a monta piesele de teatru pe mai multe spații scenice, succesiv, e altă de prețuită în rîndurile citorva regizori europeni încît astăzi, în diferite locuri, publicul e silit să-și părăsească fotoliile și să-i însoțească pe actori în peregrinările acestora dintr-o sală-ntr-alta și dintr-un foyer într-altul al teatrului respectiv. Fenomenul e destul de nou: pînă acuma obișnuiam să-i

urmărim pe actori. Regia des pre care discutăm ne obligă să-i urmăm... Pînă unde? Întrebarea mi se pare legitimă deoarece, prin extinderea metodei, s-ar putea ca — mutatis mutandis, firește — mîine să vedem primul act din Hoții la Național, al doilea la „Bulandra“, și-al treilea tocmai la Giulești. Pentru posesorii de automobile, mai merge. Dar pentru ceilalți?

Îată de ce am impresia că, de data asta, regizorii în cauză au mers prea departe. În aceeași ordine de idei, căutînd să afle mobilurile profunde ale acestui teatru mobil, am bănuiala că animatorii mișcării au interpretat mecanic felurile supreme ale teatrului, care cer artistului, de la Eschil încoace, să „miste“ publicul și „să ridice sălile-n picioare“.

E o eroare. De altfel, după spusele criticii de specialitate, luna, căreia nu-i place să fie pusă pe drumuri, începe (era și cazul!) să dea semne de oboseală. Și să mărturisească — încă o dată — că în teatru — precum în viața cea de toate zilele — alergăm cu succes după înțelesuri, numai dacă rămînem, neabătut, la locul nostru.

ANTRACTE

■ AMZA SĂCEANU

A risca

Cu cîteva decenii în urmă, în cîmpul filozofiei bintuia vîntul ideii „vivere periculosa mente“ — al experienței disperate, al tentației de a avea vis-à-vis de viață atitudinea sinucigașului hotărît a-și împlini un destin predestinat. „Pericolul“ devenea astfel, în această neagră viziune, un drog al spiritului, un excitant nervos. Mentalitate tipică pentru a fi vînturată într-o societate roasă de contradicții, urmărindu-se întoarcerea atenției de la lupta de clasă la disperare pasivă.

Act de curaj? Dimpotrivă! Lașitate spirituală. Resemnare.

Trăim astăzi viața faptelor eroice cotidiene. Eroismul a căpătat o nouă accepțiune și dimensiune. Eroismul care nu strigă de pe manșeta ziarelor de mare scandal dintr-o altă lume, în care sînt elogiați oameni care străbat virfurile blocurilor pe o frînghie sau plonjează în cascada Niagara. Pentru cîțiva arginși..

Eroismul nostru e cel închinat oamenilor, țării, viitorului.

A năzui înseamnă și a îndrăzni, înseamnă, într-un fel, a risca. Nu ca la ruletă. Cei care sînt însuflețiți de o credință au un ideal cu o singură miză majoră — aceea căreia i se dedică. Dar se pot încă lovi de obstacole, de neînțelegere, de mentalități învechite. Pot eșua. Pot avea și necazuri. Dar nu se dau bătăuți. O iau de la capăt... Literaturii, teatrului, filmului nu i-au fost străine aceste teme. Dimpotrivă — și operele rezultate au avut o mare forță de înrîurire în lupta pentru nou, în „lupta cu inerția“ cum o numea poetul Labis.

Riscul devine îndrăzneala creatoare, devine fantezia rodnică, devine angajare, pasiune și luptă. Numai „micul funcționar“ nu vede dincolo de marginile registrului de „întrări și ieșiri“.

Creatorul din orice domeniu riscă, pentru că „nu se teme“ meschin, el care crede în

forța ideilor înaintate, el care are aliatul cel mai puternic : dialectica vieții.

Riscul e, deci, zborul cu aripi înalte al poeziei muncii : în fabrică și pe scenă, în atelier și pe platoul de filmare.

Riscul se întreprinde cu modestie, departe de camerele de luat vederi și de declarațiile zgomotoase. Paradoxal, omul care riscă e și modest. Riscă nu pentru gloria lui, ci pentru afirmarea unui ideal. Nu personal, ci general uman. Idealul întregii societăți. Riscul devine

nu an apanaj al unor originali de excepție, ci al unor caractere de excepție.

Riscăm prin vocația profesiei, prin credința în munca împlinită.

Și dacă proverbul spune „cine nu riscă, nu câștigă“, nu fără adevăr, riscul devine nu numai apanajul piloților de încercare, ci și o metodă de a cuceri noul.

Iar eventualul eșec îndeamnă la noi încercări ! La lupta pentru viitor în care sintem cuprinși !

Caractere

- Tovarășe director !
- Da.
- Punem un Shakespeare ?
- Punem !
- O comedie ?
- O comedie.
- Alegem Doi tineri din Verona !
- Perfect !
- Joc pe unul din cei doi ?
- Bineînțeles !
- Ce caracter frumos aveți !

- Tovarășe director, m-am gândit bine !
- Și ?
- Nu mai vreau Shakespeare !
- De ce ? Nu e rolul bun ?
- Ba da, e perfect ! Dar i-ați dat un rol lui Ionescu. Și eu cu el, știți dumneavoastră, precum cîinele cu pisica... Nu ne înțelegem nici în viață, nici scenic. Altă concepție, alt stil.
- Ce propui ?
- M-am gândit bine. În piesa asta să nu joc nici eu, nici el. În cealaltă premieră, de la sala a doua, sînt numai eu în distribuție. El nu e, și-atunci e perfect.
- Ce caracter !

- E scandalos, director.
- De ce ?
- Am numai 78 de cuvinte și trei exclamații...
- Doar nu le-ai numărat ?
- Ba da. Bineînțeles !
- Dar n-ai văzut ce rol important are personajul în acțiune ?

- N-am citit piesa !
- Cum ?
- Pentru 78 de vorbe și trei exclamații, ce să-mi mai pierd timpul cu cititul ?
- Ce caracter !!!

- Refuz. În piesa asta nu joc !
- De ce ?
- E cu măști. Vă rușinați cu fețele noastre ? Dacă vă rușinați, de ce mai aveți nevoie de noi ? Dați-ne afară, desființați-ne !
- Dar expresia corporală, gestică... Unii spun chiar că aceasta vă solicită în chip de actori totali !
- Dar nu ne mai vedem... Se va vedea doar viziunea regizorală. Întotdeauna și peste tot, numai el. Cum e critica în literatură. Scriitorii nu se mai văd. Li acoperă critica.
- Dragul meu, te rog frumos, nu-mi face greutăți. Te rog eu. Literatura e una, teatrul e alta. Te rog.
- Știi ceva ? Să-mi lase un loc mai mare la gură și la ochi, iar la aplauze să scoatem măștile. Obligatoriu ! Dacă accepti așa, joc ! Cu găurile alea mici nici nu văd și mă mai și înăbuș.
- Dar dacă nu sînt aplauze, mai scoți masca ?
- Dacă nu crezi în aplauze, de ce ai pus-o în repertoriu ?
- Ai dreptate, am glumit. O să fie succes. Și tu, care ești un mare actor, vei fi și acum mîndria noastră, a teatrului, a tuturor.
- Directore, vino să te pup ! Știi de ce te iubesc așa. Ești principal, domnule ! Ai caracter.